

(Can Font), Cirerencs, Mas d'en Pla o Suanya.

Al segle XVI consten com a propietaris els Marcet, més endavant els Casajoana i actualment la família Altimiras, que ha conservat i millorat l'edifici.

D'origen medieval, presenta la tipologia de mas amb un mur de pedra que tanca el pati. La casa està formada per diferents cossos de planta baixa i dos pisos. Destaca l'eixida orientada a migdia, formada per una galeria d'arcs de punt rodó aixecats sobre contraforts.

Presenta paraments de pedra i estuc. Les cobertes són a dues aigües amb teula àrab.

El mas es va anar ampliant amb el pas dels segles com es pot veure en alguna llinda on hi ha la data de construcció. Són dignes de ressaltar les voltes del segle XVIII de la planta baixa amb les dates de 1672 i 1673.

Al costat de la casa hi ha una masoveria on, segons la tradició, Sant Ignasi s'aturava a descansar a la porta i la família del mas li donava menjar.

A la planta baixa de la masoveria hi trobem el celler amb diferents botes, un forn de pa, l'estable, el corral i altres dependències avui transformades.

Al primer pis, un cop passada la sala, entrem en un espai on podem observar una premsa i un trull per a fer oli

i que també va servir per a fer vi. Hi ha sis tines de diferents capacitats i èpoques.

Cal destacar les dimensions de la premsa que és una de les més llargues de la comarca.

*L'antiga premsa de la masia de les Marcetes
(Ajuntament de Manresa)*

També podem observar el dipòsit on es posava aigua calenta per escalfar la pasta de les olives. Després es va utilitzar per fer el vi bullit que feia servir el capellà per a la missa del santuari de la Salut, ja que la família de les Marcetes va subministrar tradicionalment el vi al capellà del santuari.

Al mig, veiem una cisterna que s'alimenta de l'aigua de la pluja i, a fora, l'era on es trillava i ventava el blat.

ORGANITZAT PER: Ajuntament de Manresa, Centre d'Estudis del Bages i Manresa Turisme

AMB LA COL·LABORACIÓ DE: Família Altimiras-Vasco, Centre Excursionista de la Comarca del Bages i MBICI

TEXT: Francesc Comas Closas

FOTOGRAFIA DE PORTADA: El mas de les Marcetes (Genís Sàez)

LA SALUT DE VILADORDIS I EL MAS DE LES MARCETES

El poblament antic de Manresa

LA SALUT I EL MAS DE LES MARCETES

El poblament antic de Manresa

“Els primers manresans”

En aquest sector del terme de Manresa s’hi ha trobat les evidències de poblament més antigues del terme. L’any 1905 arran del Llobregat foren descoberts diversos enterraments en sepulcres de fossa datats aproximadament cap a l’any 3.600 aC. amb una gran gerra ovoide, dos trossos de destrat de basalt i una altra de sencera.

Un altre enterrament es va localitzar a prop de la casa dels Sorolls, sota un abric natural, amb dos fragments de ceràmica, un d’ells amb nansa. Posteriorment, el 1980 es va trobar una altra fossa neolítica amb destrats de pedra polida, un ganivet de sílex i unes puntes de sageta. A més, com a peces decoratives hi havia un cargol marí i dos ullals de senglar foradats que podien correspondre a penjolls. Malauradament, no es va fer una correcta excavació del jaciment i es van perdre algunes peces.

Una nova excavació el 1986 va fer aparèixer cinc tombes més, amb els seus esquelets gairebé intactes, diversos penjolls, punxons d’os i dos vasos ceràmics sencers. Totes aquestes troballes s’exposen al Museu Comarcal de Manresa.

El santuari de la Salut

Viladordis ja surt citat en un document de primers del segle X on es parla del terme de Manresa i també en la redota-

ció feta l’any 1020 després de les ràtzies de les tropes sarraïnes. Santa Maria de Viladordis (aleshores Santa Maria de Vilamajor) apareix com una de les set filials de la Seu. El nom de Viladordis vindria del llatí i significaria “vil·la cultivadora d’ordi”.

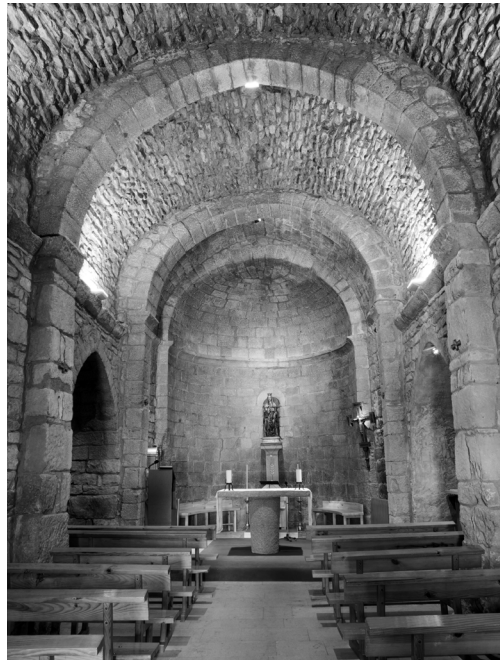
De la primitiva església no en queden restes, com a molt algun vestigi en la paret de la part baixa del sector nord. L’església fou ampliada al segle XII utilitzant parts dels murs antics. Al segle XIII es va construir l’absis semicircular llis i sense decoració. L’edifici, tret de petites restauracions fetes al segle XX, es conserva sencer.

Es tracta d’una església romànica formada per una nau rectangular que conserva el portal lateral encara que modificat per una ampliació exterior i que dona avui dins la capella del Sant Crist, oberta entre l’església i la rectoria. La volta de la nau és de mig punt reforçada per dos arcs torals.

El nom de Viladordis vindria del llatí i significaria “vil·la cultivadora d’ordi”

Al segle XVI es va construir el campanar de torre quadrada. També són d’aquesta època les dues capelles laterals dedicades a la Mare de Déu del Roser i Sant Isidre.

El cor fou col·locat el segle XVII i a l’al-

Interior del santuari de la Salut (Genís Sàez)

tar major hi havia un retaule que constava de tres compartiments verticals amb la Mare de Déu al centre. Actualment, s’entra a l’església per una porta frontal oberta el XVII.

Al costat del temple, hi havia la casa de l’ermità (s. XIV) i la casa rectoral (s. XIX), que formen un tot dins la sagrera del santuari amb el cementiri medieval, on es van excavar 23 tombes antropomorfes datades entre els segles IX-X i posteriors.

La imatge de la Mare de Déu de la Salut de Viladordis és una talla de fusta

gòtica del segle XIV que va sofrir diferents mutilacions i transformacions fins arribar als nostres dies. Aquesta verge ha estat pels manresans protectora de secades, pestes i altres calamitats i per això se li va atribuir el títol de la Salut. Des de fa molts anys, els manresans hi han organitzat romeries i aplecs.

Sant Ignasi i Viladordis

Durant la seva estada a Manresa, Ignasi va visitar freqüentment el santuari de la Salut, on pregava agenollat a la pedra d’entrada que actualment encara es conserva a l’interior de l’església. La inscripció “Any 1522 JHS Padre de S. Ignasi” ens ho recorda.

En les visites que feia al santuari era acollit a la casa de les Marcetes on també vetllaven per l’església. Quan el febrer de 1523 Sant Ignasi va marxar per continuar el seu pelegrinatge ho va fer pel camí ral de Manresa a Barcelona pel pont de Vilomara. Va oferir a la imatge de la Mare de Déu el cinyell que portava i va recomanar als estadants de les Marcetes que en tinguessin cura i ajudessin sempre als pobres que passaven. El cinyell es va posar dins d’un reliquiari d’argent que va desaparèixer en els episodis violents de l’inici de la Guerra Civil.

La masia de les Marcetes

Aquest era un dels grans masos del terme de Manresa, com el Mas de la Serra